

10/01/2019

סגן שר הבריאות, מר יעקב ליצמן

שר האוצר, מר משה כחלון

ראש הממשלה, מר בנימין נתניהו

הנדון: קריסת מערכת הבריאות בישראל

שלום רב,

פרויקט "מכתבים לבריאות" הוא יוזמה פרטית של אנשים המבקשים להעלות על הכתב את סיפוריהם האישיים, כדי לחלוק עמכם את התלאות והמצוקה שנגרמו להם בשל חוסר יכולתה של מערכת הבריאות להעניק להם טיפול הולם. במכתבים אלה נפרש בפניכם את הסיפורים הכואבים מבתי החולים, המרפאות, מוקדי החירום ושאר הנציגויות שנמצאות בתחום אחריותו של משרד הבריאות. אנו תקווה שהשיתוף של סיפורים אלה יעזור לכם להבין את חומרת המצב ולפעול במלוא הנכונות והדחיפות כדי לתקנו.

אבל למה אנשי הצוות הרפואי כל כך לא נחמדים אלינו, למה? כי הם שחוקים ולא מסוגלים יותר לגלות אמפתיה. [הילה וייסברג ב'גלובס'](http://tiny.cc/qoab2y) (<http://tiny.cc/qoab2y>) דיווחה על מצב השחיקה במערכת הבריאות:

"רופאים מתמחים הם העובדים השחוקים ביותר במערכת הבריאות בישראל, ואחריהם הסטאז'רים - כך עולה מסקר הנערך בפעם הראשונה במשרד הבריאות, ונועד לאמוד את רמות השחיקה של כלל עובדי. הסקר, שבו השתתפו יותר מ-40 אלף עובדי המשרד, הוא חסר תקדים בהיקפו בישראל. רמות השחיקה נמדדו בסולם של 1 עד 7 - סולם מקובל בעולם למדידת שחיקה - כאשר ציון הגבוה מ-3 מסמן רמות שחיקה גבוהות המחייבות התייחסות.

ציון השחיקה של המתמחים ברפואה הוא 4.3 והסטאז'רים - 3.9. רופאים ככלל הם העובדים השחוקים ביותר במערכת הבריאות, וציון השחיקה שלהם הוא 3.59. השחוקים אחריהם הן אחיות, עם הציון 3.51, עובדי מקצועות הבריאות (3.35) ועובדי מנהל ומשק (3.11). רופאים מתמחים בישראל הם כוח העבודה העיקרי בבתי חולים בישראל ומבצעים 6 תורניות ויותר מדי חודש, הנמשכות 26 שעות כל אחת - כך שמועדוכם לשחיקה גבוהה לא מפתיעה.

מדד השחיקה הממוצע של כלל העובדים במערכת הבריאות הוא 3.4 - ציון גבוה מאוד. כך למשל, בסקר שחיקה זהה שעליו השיבו לפני כמה שנים 20 אלף איש העובדים במגזר הפרטי והציבורי בישראל, מדד השחיקה היה 2.2. הציונים הממוצעים בישראל ובעולם נעים סביב 2.5.

על סקר השחיקה הוזמנו לענות כל עובדי מערכת הבריאות הציבורית, כמעט 144 אלף איש: עובדי משרד הבריאות, קופות החולים ובתי החולים. 30% מתוכם השיבו על הסקר - 42,534 עובדים.

את הסקר יזמו והובילו ד"ר שגית ארבל אלון, סגנית מנהל המרכז הרפואי שיקומי רעות, ורד קייזי, מנהלת אגף משאבי אנוש במשרד הבריאות ואיילת גרינבאום, מנהלת אגף השירות במשרד הבריאות. פרופ' שרון טוקר מהפקולטה לניהול באוניברסיטת תל אביב, החוקרת שחיקה ולחץ בעבודה, סייעה

בפיתוח המתודה והעניקה ליווי אקדמי. לפני כמה חודשים ליוותה טוקר סקר נוסף בתחום השחיקה שנעשה בקרב עובדי הפרקליטות, וממנו עלה שמחציתם שוקלים לעזוב את עבודתם.

לפי טוקר, עובד שחוק 'חוזה' תשישות רגשית (מתקשה לגלות אמפתיה לאחרים), תשישות פיזית (חש עייפות וחוסר אנרגיה) ותשישות קוגניטיבית (מתקשה להתרכז ולהתמקד).

סקר השחיקה כלל התייחסות לשלושת רכיבי שחיקה אלה - שחיקה פיזית, קוגניטיבית ובין-אישית, כאשר בכל אחת מהקטגוריות העובדים התבקשו להתייחס לכמה אמירות - תשע בסך הכל. מדובר באמירות כמו: המצברים שלי התרוקנו; 'נשבר לי'; קשה לי להתרכז; אין לי כוח להשקיע רגשית בעובדים או מטופלים; קשה לי לחשוב על דברים מסובכים; אין לי יכולת להיות סימפטי לעובדים או מטופלים. לגבי כל אחת מהאמירות, העובדים התבקשו לדרג את עצמם בסקאלה שנעה מ-1 (לעתים רחוקות) ועד 7 (בתדירות גבוהה מאוד), והציון הסופי הוא הממוצע של תשע התשובות.

45% מעובדי המשרד אמרו שהם כמעט תמיד סחוסים פיזית; 35% מהם מרגישים שחוקים; ו-30% העידו שהמצברים שלהם התרוקנו.

פרופ' טוקר מצינת שייחודו של הסקר גם בכך שהוא כולל את כל סוגי העובדים, לרבות עובדי מינהל ומשק, 'שלעיתים נתפשים כעובדים שקופים'. היא הוסיפה שיש נטייה לחשוב שרק חברות מסוגן של גוגל עוסקת בחשיבה על רווחת העובד, 'ומתברר שהמגזר הציבורי הוא שמוביל את המהלך ואפילו יכול ללמד את המגזר הפרטי שיעור או שניים'.

מנכ"ל משרד הבריאות, משה בר סימן טוב, הוסיף בהתייחסו לסקר, 'שהשחיקה נובעת מבעיות היסוד של המערכת והיא גם בעיית יסוד בפני עצמה. אנחנו נחוישים להתמודד עמה. כדי לתת טיפול טוב צריך להבטיח את רווחת ושלום העובדים. אני מאמין שהסקר ייתן לנו כלים ופתרונות'.

מספרי הרופאים, האחיות, מיטות האשפוז ואמצעים חיוניים נוספים בבתי החולים ובמרפאות. משנה זו ועד התקופה הנוכחית, אוכלוסיית ישראל גדלה מ-3.5 מיליון איש ליותר מ-8 מיליון. כל ההבטחות להוסיף תקנים לאנשי צוות ומיטות אשפוז טורפו בשל חוק ההסדרים ולא מומשו. מסקנות ועדת גרמן משנת 2014 לא מומשו אף הן, עקב פיזור הכנסת והממשלה וקיום הבחירות מוקדם מהצפוי.

ממשלות ישראל לדורותיהן הזניחו את תיק הבריאות. מערכת הבריאות בישראל כבר לא נמצאת "על סף קריסה", היא קורסת בפועל. כעת האחריות נמצאת בידכם.

אנו, אזרחיות ואזרחי ישראל הסובלים מדי יום כתוצאה מההזנחה המתמשכת, דורשים להציב את שיקום מערכת הבריאות בראש סדר העדיפויות הלאומי, ולייחס לתקציב ולקשיי התפעול של מערכת הבריאות את אותה מידת חשיבות שמוענקים לתקציב ולקשיים של מערכת הביטחון. ההגנה על חייהם של אזרחי המדינה כוללת לא רק פעילות צבאית, אלא גם את השמירה על תפקודן התקין של מערכות מצילות חיים, מאריכות חיים ותומכות באיכות החיים. אנו נמשיך להזכיר לכם ולהפציר בכם להתגייס למטרה, עד שנראה שינוי לטובה מיושם בפועל.

בציפייה ובתקווה לטיפולכם המידי,

צוות "מכתבים לבריאות"